

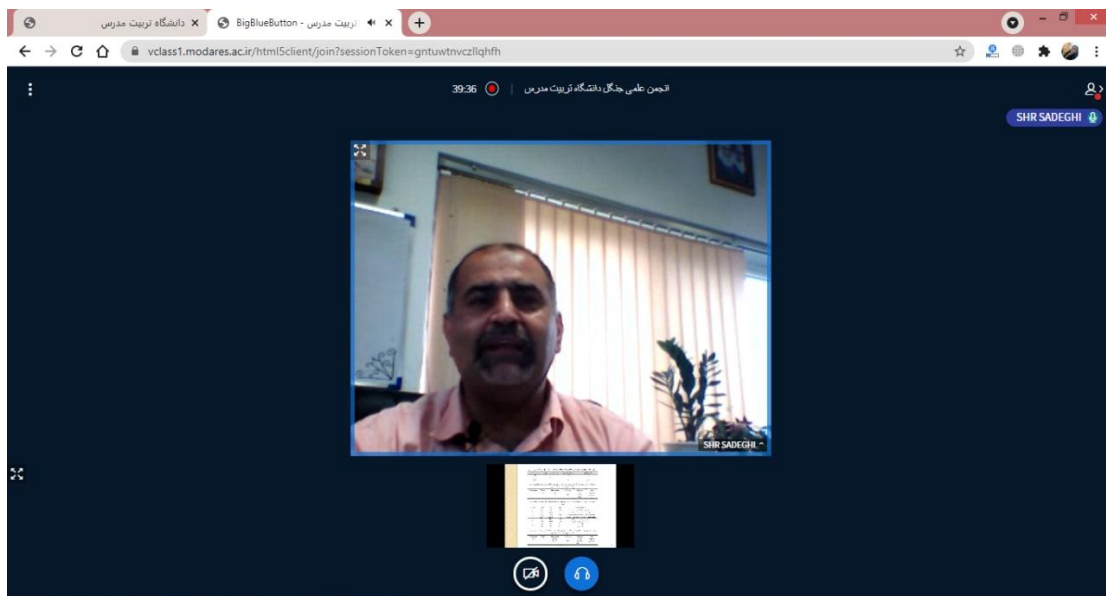
بسمه تعالی

انجمن علمی دانشجویی علوم و مهندسی جنگل دانشکده منابع طبیعی و علوم دریایی دانشگاه تربیت مدرس نشست علمی به سخنرانی جناب آقای **دکتر سید حمیدرضا صادقی** (استاد علوم و مهندسی آبخیزداری دانشگاه تربیت مدرس و نایب رئیس انجمن جهانی حفاظت خاک و آب) تحت عنوان **اکوهیدرولوژی** در مورخ چهارشنبه ۱۴۰۰/۰۳/۰۵ برگزار نمود. آقای دکتر صادقی در ابتدای جلسه به شرح چرخه آب در بین اتمسفر، لیتوسفر و هیدروسفر پرداختند. ایشان خاطر نشان داشتند که این چرخه در قالب حوزه آبخیز به وقوع می‌پیوندد. چرخه آب به یکسری فعل و انفعالات از جمله بارش، تبخیر، تعرق، میان‌گذر، ساقاب، رواناب و انواع دیگر فرآیندهای مختلفی همانند فرسایش خاک و تولید رسوب وابسته است. ایشان با طرح سوال این‌که تا چه حدی با این کلمات کلیدی آشنا بوده و در حوزه مطالعاتی در زمینه برنامه‌ریزی، مدیریت، بهره‌برداری و سیاست‌گذاری مدنظر قرار داده شده است جلسه را ادامه دادند. چنان‌چه اگر این مقوله‌ها در کارهای مطالعاتی دیده شود در واقع به‌نوعی مطالعات اکوهیدرولوژی را مدنظر قرار داده‌اند. چنان‌چه این مقوله دیده نشود یعنی به‌طور کامل جنبه‌های اکوهیدرولوژی اکوسیستم‌های مورد نظر نادیده گرفته شده است، و پرداختن به نقش اکوهیدرولوژی در کلیه بوم‌سازگان امری ضروری قلم‌داد می‌شود.

ایشان اکوهیدرولوژی را **علم مطالعه رفتارشناسی آب در بوم‌سازگان مختلف و متأثر از فرآیندهای حاکم بر بوم‌سازگان مختلف** بیان کردند. این تعریف به‌معنای آن است چنان‌چه کارشناسان حوزه‌های مختلف به‌عنوان مثال کارشناس جنگل با علم به تنک کردن پوشش گیاهی، خروج دام از جنگل، بهره‌برداری از جنگل، جاده‌سازی بدانند که چه تأثیراتی روی فرآیندهای بارش، تبخیر، تعرق، نفوذ، جریان پایه، فرسایش خاک، تولید رسوب و ... ایجاد می‌شود می‌تواند با قطعیت بیان کند که آیا جنبه اکوهیدرولوژی را در مطالعات کارشناسانه خود دیده است یا خیر؟ در ادامه ایشان به ضرورت مطالعه اکوهیدرولوژی و اکوهیدرولیک با تکیه بر اکوهیدرولوژی پرداختند. چنان‌چه اطلاعی از رفتارشناسی هیدرولوژیک بوم‌سازگان مختلف وجود نداشته باشد به‌معنای آن است که ابزار لازم برای مدیریت برای بوم‌سازگان در اختیار نیست، پس نمی‌توان ادعا نمود که می‌توان تدبیر مناسب مدیریت منابع اصلی هم‌چون پوشش گیاهی، آب و خاک اتخاذ کنیم، دانستن نقش و وضعیت مؤلفه‌های مختلف از جمله؛ نفوذ، تعرق، رواناب، میان‌گذر، نوع جریان، هدررفت خاک و حتی دانه‌بندی رسوب در بوم‌سازگان مختلف می‌تواند اطلاعات مهمی را برای مدیریت بهتر به‌همراه داشته باشد.

ایشان مجدد با طرح سوالی از مشارکت کنندگان حاضر در جلسه مبنی بر این که تاکنون چه ایده‌ای در مورد مفاهیم و مقوله‌های تخصصی تعلق، ربایش، هدررفت ربایشی، ذخیره ربایشی، ساقاب، میان‌گذر و .... در زمینه‌های جنگل و مرتع داشته‌اند به ادامه جلسه پرداختند. آقای دکتر صادقی با اشاره به برخی از مقالات چاپ شده خودشان در این زمینه به اهمیت و نقش دانستن مؤلفه‌های مختلف در رفتارشناسی بوم‌سازگان مختلف اشاره داشتند. که به‌طور خلاصه به نمونه از مقالات در زیر اشاره شده است.

دکتر صادقی در **پژوهشی** به تأثیر میزان تعلق چند گونه مرتعی خوشخوراک در مقاطع زمانی مختلف در گلدان‌های کوچک اشاره داشتند. در بین چهار گونه مهم مرتعی *Trifolium repens* *Medicago sativa*، *Trifolium pratens* و *Sanguisorba minor* مد نظر، گونه‌ای که کم‌ترین میزان تعلق را داشته باشد به‌عنوان گزینش گونه مناسب روش‌های اصلاح مراتع مورد استفاده قرار گیرد. هم‌چنین در **پژوهشی** دیگر به مقایسه‌ی توزیع بارش در تیپ‌های جنگلی بلوط، اوجا و انجیلی خاطر نشان کردند. بر اساس این مطالعه بیش‌ترین میزان هدررفت ربایشی به‌ترتیب در گونه‌های بلوط، اوجا و انجیلی بوده است. هم‌چنین درختان انجیلی و بلوط به‌ترتیب بیش‌ترین و کم‌ترین سهم تولید میان‌گذر را داشته‌اند. این نشست با پرسش و پاسخ تخصصی حضار محترم از جناب آقای دکتر صادقی به‌پایان رسید.

تهیه کننده گزارش

مهین کله‌هوئی (دانشجوی دکتری علوم و مهندسی آبخیزداری دانشگاه تربیت مدرس

و مسئول کمیته دانشجویی انجمن آبخیزداری ایران)